

Werkdruk in het HBO

Jac Christis, 4 november 2014

Risicogroepen: PW De Gids

- De 'dwangmatige perfectionisten'
- De 'conservatieven'
- De harde werkers met spanningen thuis
- De 'uitstellers'
- De 'veiligheidszoekers'
- De 'over-verantwoordelijken'
- De 'gedrevenen'
- Vrouwen met dubbele taak

Welke belangrijke risicogroep missen we?

Twee opleidingen: de blokken

Twee vakken plus IP

Beroepstaak x

Vak A (5)	Vak B (5)
Integratie Project (5)	

Zes vakken plus IP

IP	3
OK	3
SCM	3
JM	2
FEM	2
BVE	1
BVS	1

Waar is werkdruk hoger en kwaliteit onderwijs lager?

De onderwerpen

1. Wat is stress, werkstress en werkdruk?
2. Zijn er stressbanen?
3. Heeft dat met de inhoud en organisatie van het werk te maken (werkdruk)?
4. Hoe identificeren we werkdruk?

Definities stress

1. Psychische stress: toestand van emotionele spanning
Theorie over emoties (doel incongruente emoties)
2. Mentale stress: toestand van mentale inspanning
Theorie over – mentale – vermoeidheid

Onderlinge samenhang

1. Veroorzaken elkaar
2. Gemeenschappelijke bio-fysiologische processen
3. Dezelfde werkgebonden oorzaken

Zijn er stressbanen?

“Dezelfde baan is voor de ene persoon een stressbaan en voor de andere persoon een uitdagende baan. Dus: van de baan zelf (onafhankelijk van de persoon die hem uitvoert) kunnen we niet zeggen of het een stressbaan is.”

Als juist, dan geen advertentie met: “voor deze baan vragen we een stressbestendig persoon.”

Wie heeft gelijk of wat gaat hier fout (vervang baan door pianosonate of rekensom)?

Het verschil tussen twee vragen:

1. Wat maakt de ene pianosonate/rekensom moeilijk en de andere makkelijk? Je vergelijkt dan verschillende pianosonates of rekensommen met elkaar.
2. Wat maakt deze pianosonate/rekensom moeilijk voor de een en makkelijk voor de ander? Je vergelijkt dan verschillende personen en hun vaardigheden met elkaar.

Dus: een makkelijke sonate wordt niet moeilijk omdat die door een beginneling gespeeld wordt, alhoewel die makkelijke sonate voor een beginneling heel moeilijk is (en omgekeerd)

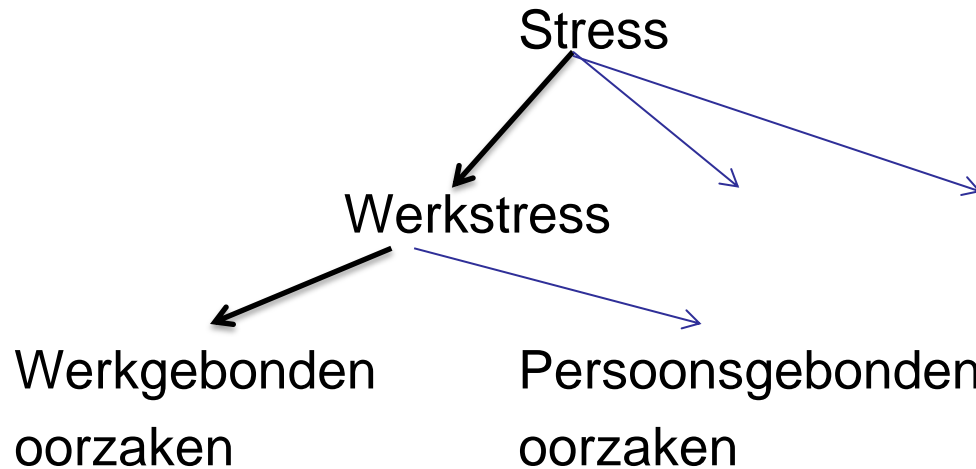
‘Waarom worden zoveel mensen overspannen van hun werk?’ vervangen door:

1. Waarom wel van dit en niet van dat soort werk: werkgebonden oorzaken/risico’s
2. Waarom dit soort mensen wel en dat soort niet: persoonsgebonden oorzaken/risico’s

Twee soorten oorzaken dus twee soorten beleid: de samenhang tussen causale vragen en schuldvragen

Reductie complexiteit 1

Vergelijk werkstress met zadelpijn. Het verschil tussen:

1. 100 km fietsen met een verkeerd zadel
2. Ongetraind 100 km fietsen
3. Ongetraind 100 km fietsen met verkeerd zadel

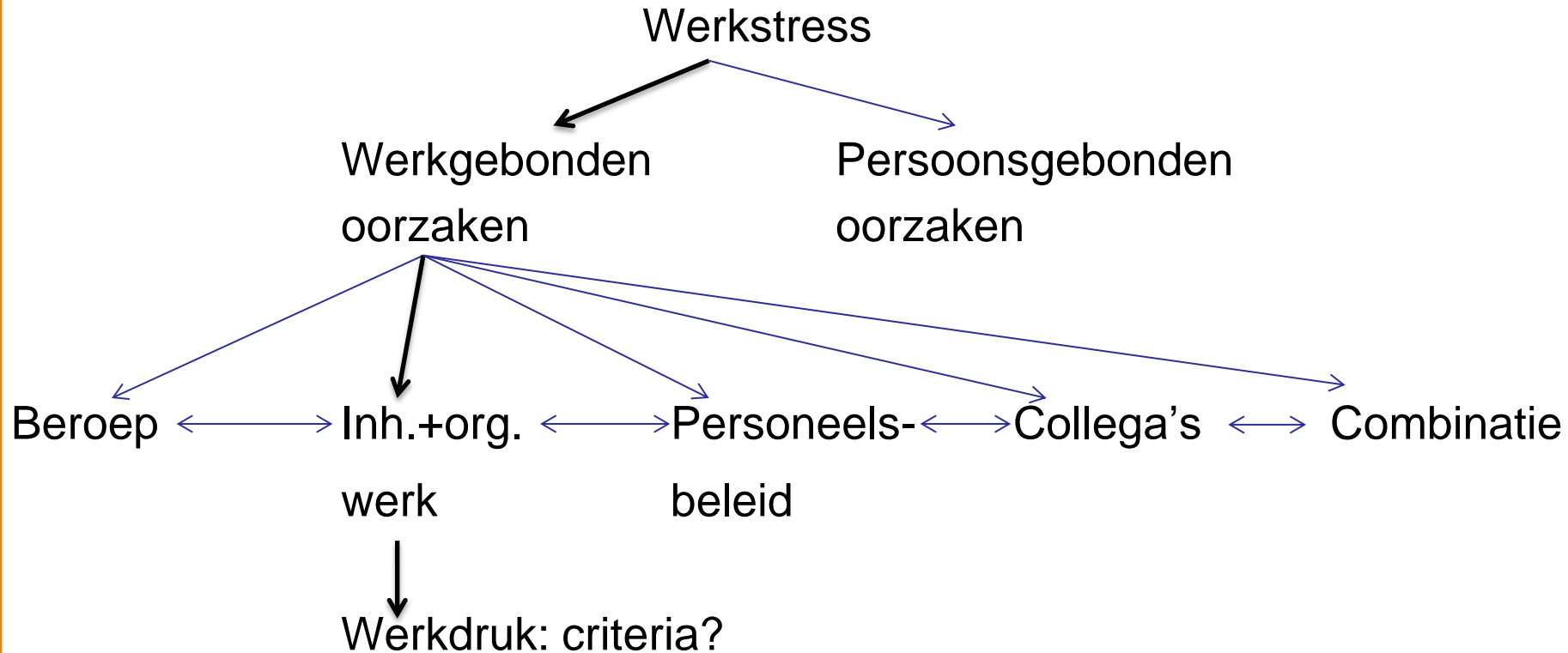
Werkgebonden oorzaken

Je kunt overspannen worden van

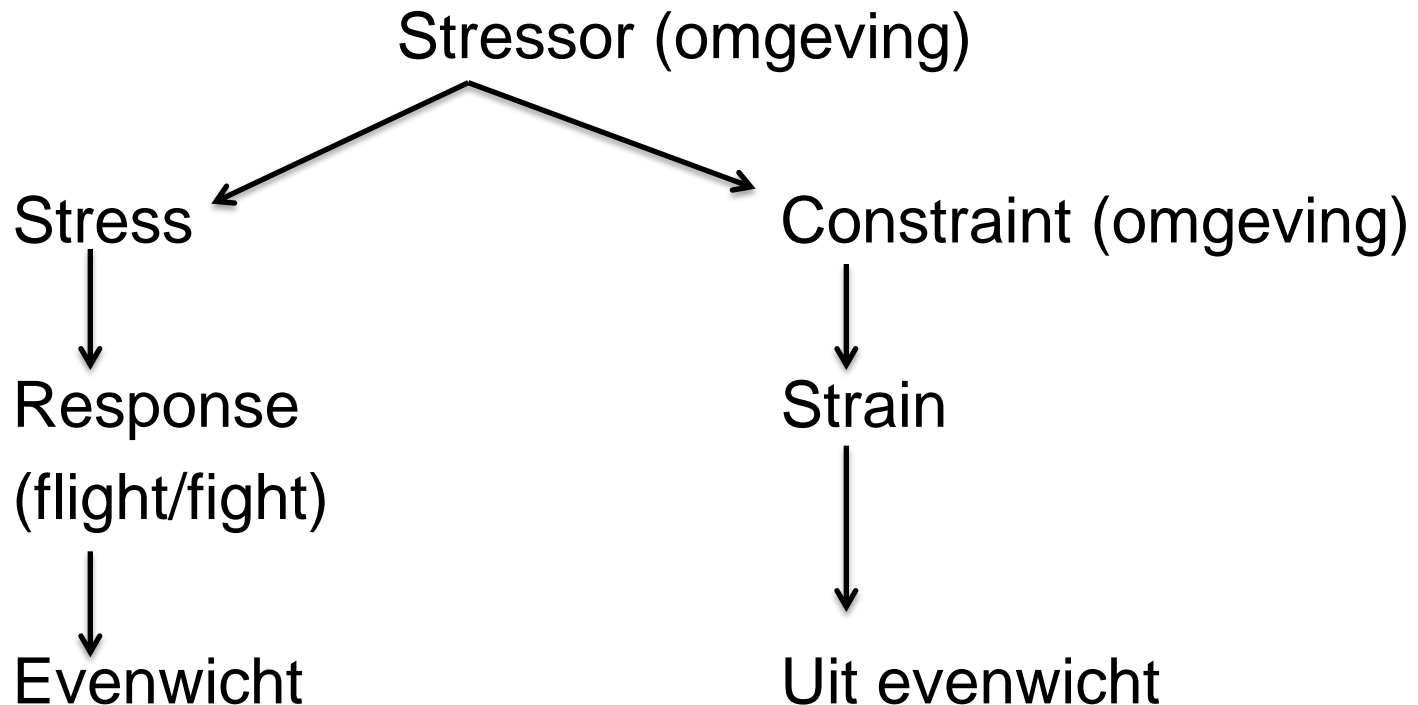
1. De aard van je beroep (onderwijskundig beleid)
2. De inhoud en organisatie van je werk (arbeidsorganisatorisch beleid)
3. Het gevoerde personeelsbeleid
4. Je collega's
5. De combinatie van werk en privé

Werkdruk: wanneer overspannen door verkeerde inhoud en organisatie van het werk

Reductie complexiteit 2

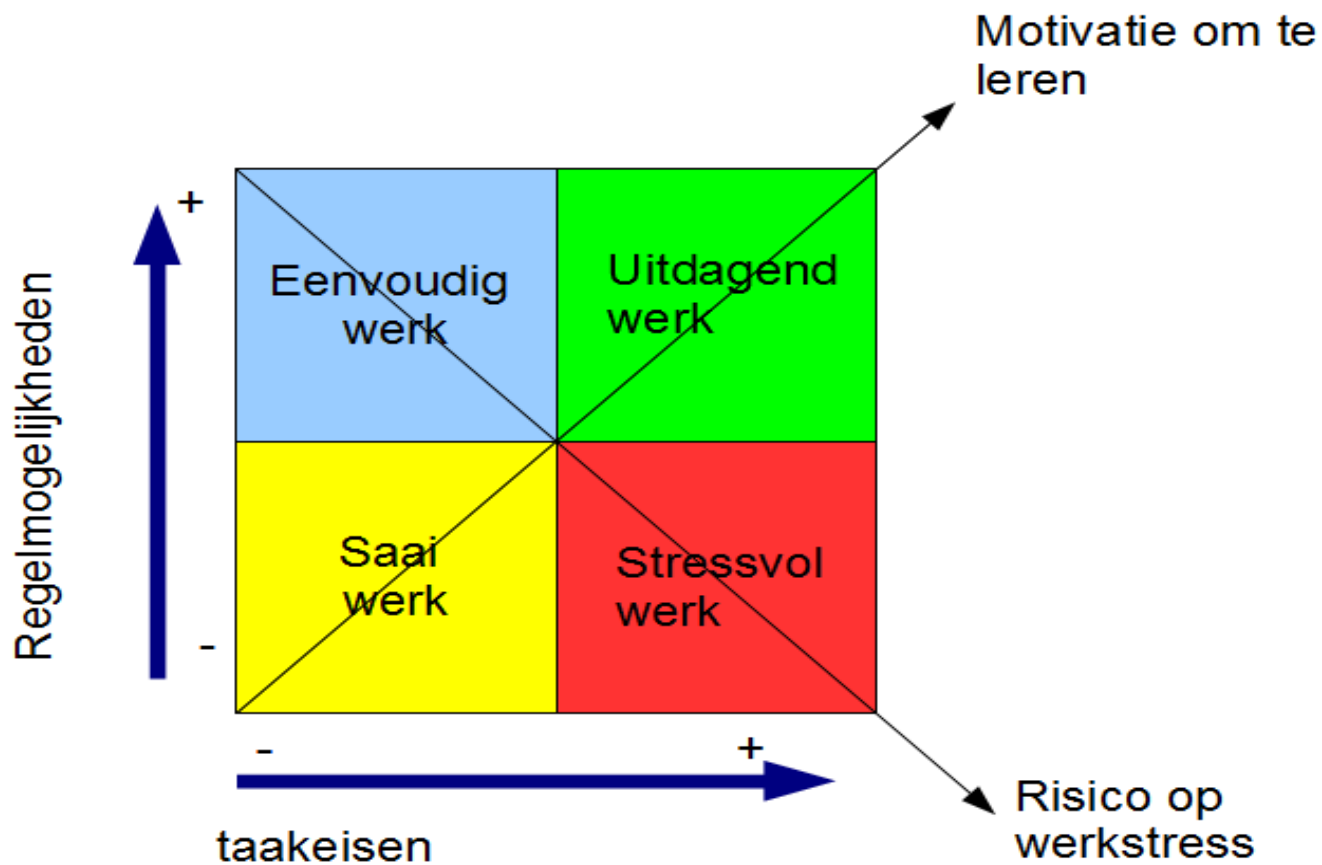

Karasek: basisidee

Strain: door combinatie van **externe** stressor en **externe** constraint (op response)

Karasek: het model

Van werkdruk is sprake: wanneer je tijdens de uitvoering van je werk met regelproblemen geconfronteerd wordt en je niet beschikt over de regelmogelijkheden om ze op te lossen

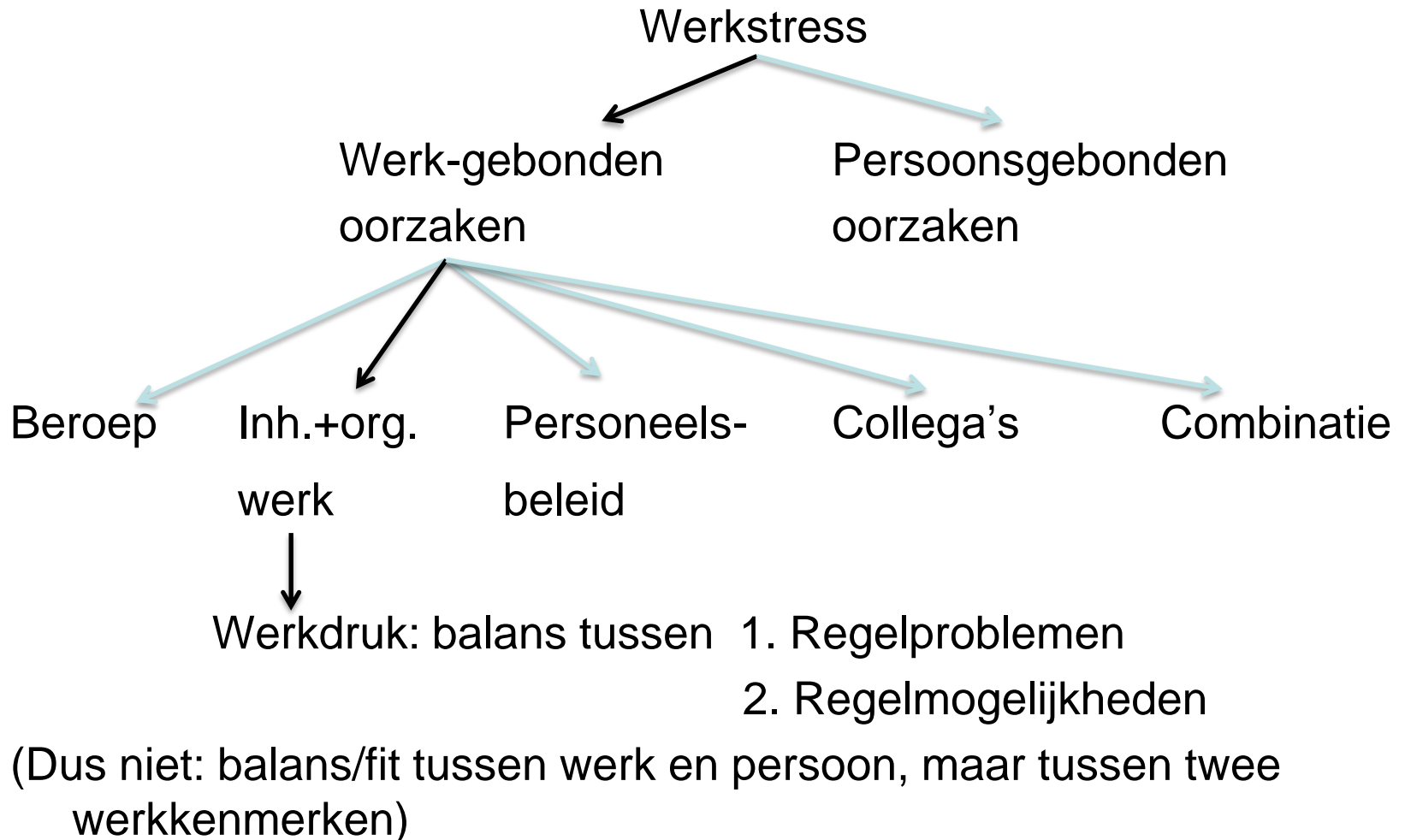
Dus niet problemen vormen de oorzaak

- Onvermijdelijk
- Leermogelijkheden

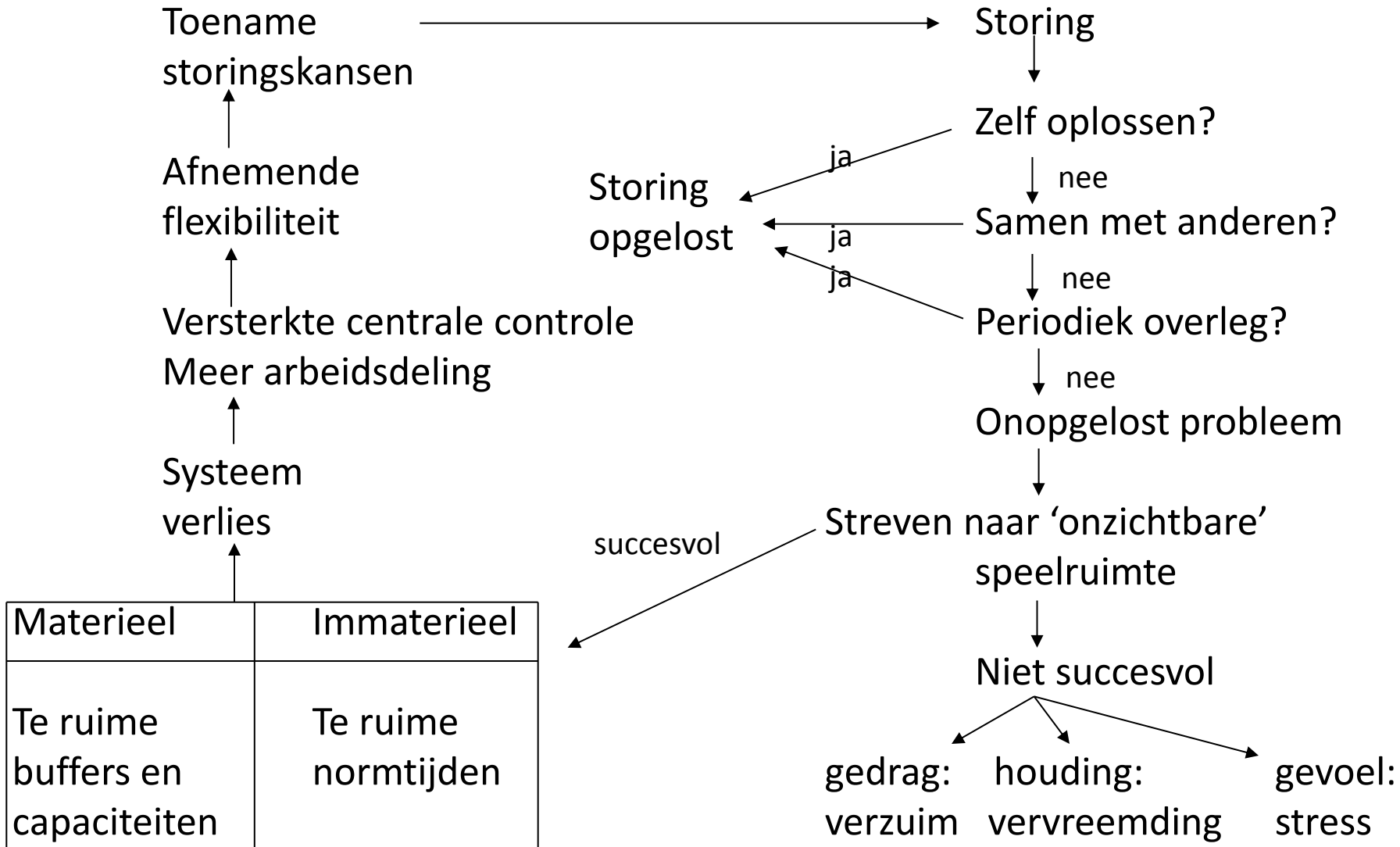
Maar onoplosbare problemen . Dan heb je tegelijkertijd:

- Werkdruk probleem
- Efficiency probleem

Reductie complexiteit 3

De vicieuze bureaucratiseringscirkel

Bedankt voor uw aandacht!

www.hanze.nl